

Nationellt releasecenter för Snomed CT

Snomed CT Forum 4 april 2025 – Tema ny kvalitetssäkringsprocess med exempel från översättning av patientöversikt

Inledning – se bifogad power point

Följande frågor vill vi gärna ha användarnas feedback på:

1. Vilka delar av Snomed CT används mest?
  - Vilka områden/hierarkier/underhierarkier är viktigast för översättning och kvalitetsgranskning?
2. Var finns sakkunniga som kan hjälpa till med granskning? – t.ex. har vi identifierat områden som ögon, kirurgi (speciellt protes, implantat, transplantat)
3. Vilka områden behöver synonymer?

Vi tar tacksamt emot era synpunkter och förslag via

ehalsa@socialstyrelsen.se

Diskussion

Behov av sakkunniga, gärna med Snomed CT-kunskap

Ögon och kirurgi (speciellt om protes, implantat, transplantat) är exempel på områden som vi i pågående översättningsomgång identifierat som angelägna för granskning.

Socialstyrelsen har möjlighet att ersätta sakkunniga via expertavtal.

Synonymer

Aktuella riktlinjer för hur synonymer i Snomed CT ska hanteras finns på Socialstyrelsens webb, <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, under Stöd i arbetet (skrolla långt ner).

Dessa är framtagna av Socialstyrelsen tillsammans med NAG Snomed CT.

Region Stockholm reflekterar kring hur synonymer kan hanteras i praktiken i nuvarande system. Ineras terminologiserver har inte kunnat hantera synonymer eller språkural men det är på gång att lösas.

ICNP (International Classification of Nursing Practice) och NCPT (Nutrition Care Process Terminology) är bra exempel på hur olika synonymer kan visas och hanteras. Det går att implementera på olika sätt. Socialstyrelsen m.fl. kommer hålla workshop på Vitalis om det, onsdagen den 21 maj kl 13–14.

Förändrade FSN kan påverka översättningen

Som framgår i bifogad presentation är en del i kvalitetsgranskningen att följa vilka FSN och engelska preferred terms som ändrats i den internationella utgåvan. Snomed International har noggranna riktlinjer kring att sådana ändringar inte får påverka innebörden av ett begrepp, men i vissa fall så får det ändå betydelse för översättningen. Socialstyrelsen kommer att följa förändrade FSN mer systematiskt i sin nya kvalitetssäkringsprocess.

Nästa Snomed CT-forum har tema implementering av ICNP och NCPT

Välkomna fredagen den 13 juni, tema implementering av ICNP och NCPT.

Se Socialstyrelsens kalendarium för länk

<https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föransmälan behövs. Om du har frågor på aktuellt tema som du vill diskutera på mötet ombeds du att skicka frågorna på förhand så vi kan förbereda oss på bästa sätt. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på

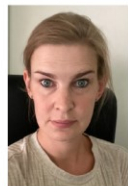
<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/ehalsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Öppet forum om Snomed CT för användare

Tema: Ny kvalitetsäkringsprocess med
exempel från översättningen av
patientöversikt

Dagens talare

Sofia Theorell
Medicinskt sakkunnig

Katarina Lindve
Hälsainformatiker med terminologisk inriktning

Vad är Snomed CT ?

Snomed CT är ett internationellt begreppssystem som är utvecklat för att användas i elektroniska informationssystem

Snomed CT finns översatt till svenska med syfte att göra dokumentation inom svensk hälso- och sjukvård enhetlig, entydig och ändamålsenlig

Cirka 360 000 begrepp totalt

Cirka 10 000 nya begrepp för nyöversättning varje år

Cirka 3 000 begrepp får ett uppdaterat Fully Specified Name (FSN) varje år, och översättningen måste då nygranskas för att säkerställa att den fortfarande är korrekt

Kvalitetssäkring

Översättning som en del av kvalitetssäkringen

Regler som styr vår översättning

Fully Specified Name (FSN) översätts **inte** till svenska

Vi översätter Preferred Term (usP), på svenska kallat **rekommenderad benämning**, som speglar FSN-begreppet

Vid översättning av rekommenderad benämning ska även kontexten beaktas (som hierarki och attribut).

Målet med begreppsbasead översättning

Det engelska begreppet ska översättas till motsvarande begrepp på svenska och översättningen ska i så stor utsträckning som möjligt spegla det faktiska kliniska språket som används i Sverige för journalföring.

multipel skleros	
SCTID: 24700007	
24700007 multipel skleros	
sv	MS (multipel skleros)
sv	multipel skleros
en	Multiple sclerosis (disorder)
en	Multiple sclerosis
en	DS - Disseminated sclerosis
en	Disseminated sclerosis
en	MS - Multiple sclerosis

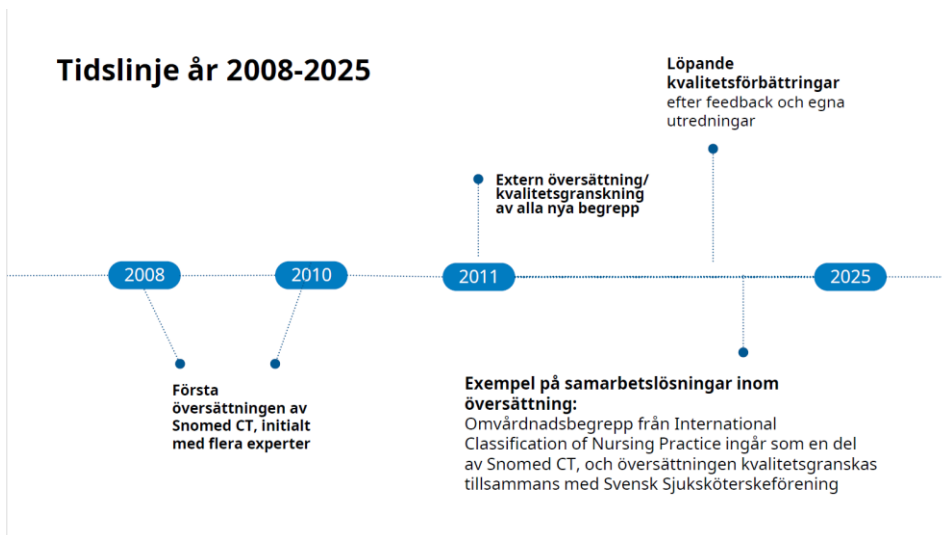
Reglerna som styr valet av synonymer

De engelska synonymerna översätts inte utan relevanta svenska termer läggs till manuellt av Socialstyrelsen

Om synonymer ska uppfylla kraven måste de motsvara samma begrepp som FSN:

- De får **inte vara snävare** än FSN
- De får **inte vara mer generella** jämfört med FSN (som blod/blodprov), om inte kontexten ger ytterligare information som tillsammans ger samma bild som rekommenderad term (exempel fundus, apex)
- Det får vara en akronym (initialförkortning), men vad akronymen står för måste också skrivas ut
- Alternativ stavning kan läggas till som synonym för att förenkla sökning (exempelvis c/k för carcinom/karcinom, epigastrika/epigastrica och th/t för thorax/torax) - men inte stavning som Svenska skrivregler, Saol eller Svensk ordbok avråder ifrån, eller medicinska källor, som Lindskog et al. avråder ifrån

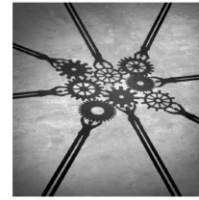
Processen fram till 2024

Vår nya process

Ny kvalitetssäkringsprocess (QA)

- Nyttillkomna begrepp
  - Intern kvalitetsgranskning på Socialstyrelsen
  - Alla nyttillkomna begrepp kommer inte att översättas (fokus på de viktigaste och mest använda hierarkierna)
- Kvalitetsgranskningar av större områden
  - Översyn av svenska översättningen med fokus på korrekt och konsekvent översättning och tillägg av synonymer
  - Process för att hantera ändrade FSN
  - Ta hjälp av experter, exempelvis ögon
  - AI-pilotprojekt
  - Synkning med ICD-11

Prio 1 för kvalitetsgranskning: International Patient Summary (IPS)

- EHDS och behovet av termer som rör patientöversikt
- IPS: Cirka 12 000 begrepp inom alla hierarkier
  1. Disorders (ca 5000 begrepp)
  2. Procedures (ca 3000 begrepp)
- Framåt:
  - Åtgärder som involveras i KVÅ-mappning (ögonmedicin, kirurgiska åtgärder t ex)

Utmaningar kring översättningar

- När engelskan är mer nyanserad och uttrycksfull än svenskan
  - Ex. 416462003 |Wound|, 429040005 |Ulcer| = *sår x 2*
- Eller tvärtom – svenskan har mer detaljerade begrepp än engelskan
  - Ex. 16076005 |Prescription (procedure)| = *ordination eller förskrivning?*
- Svenskan ändrar det kliniska språket, t ex förstämningssyndrom till affektivt syndrom
- Felmatchning mellan engelskan och svenskan som prosthesis och transplant/graft

Feedback och önskemål

Feedback på översättningar, modellering samt synonymförslag är en mycket viktig del i vårt kvalitetsäkringsarbete

Vid behov - skicka gärna önskemål om översättning av oöversatta begrepp

Ändringsförslagen skickas i den excel-fil som finns på vår hemsida.
Ange:

- Motivering
- Referens
- Om begreppet är i användning

Ändringsförslag och önskemål skickas till e-hälsobrevlådan: ehalsa@socialstyrelsen.se

← ↻ 🔍 https://www.socialstyrelsen.se/varsagastrod-och-regler/omsaden/ehalsa/snomed-ct/

Kunskapsstöd och regler Statistik och data Ansök och anmäl Sök

Snomed CT

Snomed CT är ett internationellt begreppssystem som är utvecklat för att användas i elektroniska informationssystem och är översatt till svenska. Det syftar till att göra den kliniska dokumentationen inom hälso- och sjukvård enhetlig, entydig och ändamålsenlig.

Lär dig mer om Snomed CT >

Snomed CT-licens >

Snomed CT ger förutsättningar för att information kan kommuniceras och överföras mellan olika system med bibehållen betydelse.

Snomed CT lämpar sig för standardiserad dokumentation. Användning av Snomed CT gör det möjligt för informationssystemen att tolka informationens innebörd och presentera rätt information eller beslutsunderlag i olika situationer.

Socialstyrelsen är nationellt releasecenter (NRC) för Snomed CT. Vi stödjer verksamheter vid användning av Snomed CT och bidrar till att innehållet är ändamålsenligt och aktuellt.

Den svenska utgåvan av Snomed CT innehåller för närvarande cirka 350 000 aktiva begrepp och rekommenderade benämningar.

Innehåll på sidan

- Snomed CT november 2024
- Urval
- Nästa svenska release av Snomed CT kommer den 31 maj 2025
- Regionernas och Socialstyrelsens samarbete kring Snomed CT
- Öppna digitala forummöten om Snomed CT – nu med teman
- Vill du lämna förslag?
- EU bidrar med finansiering
- Stöd i arbetet
- Mer hos oss
- Mer hos andra

Saker vi vill veta mer om

- Vilka delar av Snomed CT används mest?
  - Vilka områden/hierarkier/underhierarkier är viktigast för översättning och kvalitetsgranskning?
- Var finns sakkunniga som kan hjälpa till med granskning?
- Vilka områden behöver synonymer?

Nästa forummöte: 13 juni

Tema: Implementering (ICNP/NCPT)

Webbinarium 9 maj 10.00-11.00

Hur kan vi implementera och tillämpa Snomed CT och ICD-11 för primär och sekundär användning av hälsodata?

Med generaldirektör Björn Eriksson, Niklas Eklöf, enhetschef E-hälsa och informatik samt representanter från Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Snomed CT Forum 7 februari 2025 – Tema implementering

Välkomna till årets första Snomed CT forum! Som efterfrågat kommer Socialstyrelsen under 2025 erbjuda tematiska forummöten. Mötena kommer genomföras första fredagen varannan månad (med uppehåll under sommaren) och varje tillfälle kommer vara fokuserat kring ett visst tema. Tillfällena läggs upp vartefter i kalendarier på Socialstyrelsens webbplats, <https://www.socialstyrelsen.se/kalendarier/>, sök på Snomed CT.

Dagens tema var implementering och detta möte var en fortsättning och komplettering till det dialogmöte om implementering som Socialstyrelsen anordnade i december 2024.

Målet med dagens forummöte var att Socialstyrelsen ska få bättre förståelse för olika aktörers behov, framgångsfaktorer och utmaningar vid implementering av Snomed CT i olika system, i syfte att bättre kunna utforma vårt framtida användarstöd. Diskussionerna baserades i huvudsak på några sammanfattande punkter från dialogmötet i december 2024. (Obs, fler synpunkter framkom vid mötet i december som inte diskuterades på detta möte men som också kommer beaktas och omhändertas!) Följande minnesanteckningar avser att översiktligt spegla diskussionen som fördes på dagens forummöte den 7 februari 2025.

1. Vilket behov av stöd från Socialstyrelsen har din organisation?

- **Kunskaphöjning om Snomed CT**

Socialstyrelsen bör fokusera sina resurser på det som enbart vi som myndighet och nationellt releasecenter kan sköta (språkurval, mappning, täta och kvalitativa releaser osv.). Utbildning om själva Snomed CT som begreppssystem är ett exempel på aktivitet som kunde utföras av regioner, universitet och andra. Många bra och genomarbetade utbildningar tillhandahålls av Snomed International, <https://www.snomed.org/education>. Stödmaterial (på svenska) finns också på Socialstyrelsens webb, se <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/> Snomed Internationals Editorial guide är också en bra kunskapskälla att lyfta fram! <https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOCEG>

- **Mappning mellan Snomed CT och andra kodverk**

Starkt önskemål att Socialstyrelsen möjliggör rapportering till hälsodataregister med Snomed CT. Begrepp i termbanken borde också bindas till Snomed CT-begrepp. Högre kvalitet önskas på Snomed CT-

bindningen i informationsspecifikationer, t.ex. informationsspecifikationen för Uppmärksamhetsinformation.

- **Kommunikation och samordning**

Önskemål framfördes om att Socialstyrelsen ska stå för stöd och konkreta exempel på hur Snomed CT ska hänga ihop och hanteras tillsammans med andra delar i Sveriges ”informatiska landskap”, t.ex. hur Snomed CT förhåller sig till andra kodverk, funkar med terminologiservrar m.m. Socialstyrelsen kan bidra till en nationell strategi där vi beskriver vad vi som myndighet kan bidra med och vad andras roll bör vara.

Det framkom behov av forum i olika former, vissa önskar återkommande och täta forum, andra tipsar om mötesplatser med inspiration av vad andra organisationer som HL7 Sverige (där det nog dock är möten som anordnas av E-hälsomyndigheten som avsågs) och OpenEHR Sverige erbjuder.

Förslag framfördes om en ”sammanfattande informationstjänst” om vad som händer med Snomed CT i Sverige, för ”tillfälliga” användare som inte har möjlighet att under lång tid sätta sig in i Snomed CT (forskningsprojekt t.ex.).

- **Implementeringstekniskt stöd**

Inga ytterligare synpunkter togs upp på det här temat.

2. Vilka hinder har din organisation sett när det gäller implementeringen av Snomed CT?

- **Låg kunskap om Snomed CT**

Den allmänna kunskapen om Snomed CT börjar bli bättre, men det är väldigt olika nivå i olika grupper. Olika grupper behöver olika kännedom/kunskap. För hälso- och sjukvårdspersonal är det viktigaste att användning av Snomed CT i systemen inte hindrar dem i sitt arbete, t.ex. måste systemet visa upp bra och i sammanhanget begripliga termer. Dock är det bra om alla har en grundläggande kännedom om syfte och förväntad nytta med Snomed CT på en sådan nivå att de kan ställa krav på systemen, ”underifrån”.

- **Saknar mappning mellan Snomed CT och andra kodverk**

Inga ytterligare synpunkter togs upp på det här temat.

- **Tid fram till nytt innehåll i Snomed CT**

Behovet av att snabbare än idag få tillgång till nya begrepp underströks. Särskilt i hierarkin *Observable entity*, eftersom behovet av nytt innehåll där är stort då Loinc¹ inte används i Sverige.

- **Varierande kvalitet på innehållet i Snomed CT**

Snomed CT har funnits länge varför det finns en hel del ”gammalt” innehåll som inte följer dagens riktlinjer för modellering.

Hierarkierna *Observable entity*, *Clinical findings*, *Procedure* och *Situation with explicit context* framhölls som de som i första hand bör prioriteras vid kvalitetsförbättringar.

Flera deltagare efterfrågar en smidigare process för att initiera en kvalitetsförbättring när ett ”dåligt” modellerat begrepp, eller ofullständig hierarki etc., upptäcks. Kvalitetsarbete kan pågå på olika nivåer, allt från att någon justerar ett enskilt begrepp till att en hel delhierarki ommodelleras på internationell nivå. Ett förslag att framföra till Snomed International är att underlätta rapportering/kommentarer för enskilda begrepp direkt i browsern. Det skulle också vara värdefullt om begrepp i browsern kunde flaggas med någon form av markering som signalerar ”work in progress”.

- **Saknar tydlig nationell strategi**

Krav på innehåll i en nationell strategi, se diskussionen ovan under rubriken Kunskapshöjning om Snomed CT.

- **Kommunikation**

Lösningar diskuteras ovan under rubriken Kommunikation och samordning.

- **Tekniska begränsningar och olika mognadsnivåer**

De mognadsnivåer som Snomed International beskrivit är inte helt anpassade för svenska förhållanden. Beskrivningen som finns kan ändå vara bra som grund vid underlag till upphandling som stöd i att efterfråga en viss nivå. Irland har nyligen publicerat en guide för implementering och kravställning som kanske kan vara användbar.²

---

¹ LOINC = Logical Observation Identifiers Names and Codes, en internationell terminologi för laboratoriemedicinska och kliniska observationer. Samarbetar med Snomed CT, <https://loincsnomed.org/>

² <https://www.ehealthireland.ie/media/uuggu55w/snomed-ct-requirements-and-compliance-pdf-jan-25.pdf>

Från leverantörssidan framfördes att kravställning vad gäller informatik och interoperabilitet generellt håller låg kvalitet. Det krävs tid för analys för att kunna formulera bra krav. Organisationen som kravställer behöver ha en plan och strategi kring informatikfrågor, inklusive var/hur Snomed CT (och andra kodverk) ska användas.

3. Vilka framgångsfaktorer har din organisation sett vid implementeringen av Snomed CT?

Flera påpekar vikten av professionens engagemang och delaktighet och framför allt vikten av samarbete mellan kliniker och informatiker. Den generella kliniken behöver inte informatisk kompetens, men det krävs fler informatiker nära kliniker. En framtidsvision vore att det finns en ”klinikinformatiker” på varje klinik.

Det är viktigt att ställa relevanta krav vid upphandling. Tips från leverantören: Ställ krav på att Snomed CT kan användas och ställ krav på informatikkompetens. Att ha informatiker med tidigt i upphandlingsprocessen beskrevs som en framgångsfaktor. Det är också angeläget att ställa krav på hur framtida vidareutveckling ska hanteras eftersom det är en kostsam process.

En framgångsfaktor skulle kunna vara om journalsystem kunde certifieras för användning Snomed CT, så att system kan erbjuda i förväg ställda krav. Lätt för kunden att efterfråga att systemet uppfyller en viss kravnivå.

I forskningsarbeten där data inte behöver skickas vidare, utan man ”bara” behöver hålla reda på sina egna analyser, gavs exempel på hur postkoordinering underlättade.

Region Stockholm delade med sig av erfarenheter av byte till ett nytt journalsystem inom obstetrik.³ Där samarbetade kliniker och informatiker redan från början då behov kring vad som behöver dokumenteras samlades in. En viktig slutsats var att det tar tid att förankra vilken kompetens hälsoinformatiker bidrar med och vilken nytta Snomed CT kan generera. Frågan diskuterades i många forum, t.ex. det regionala informatikrådet, regionalt termråd osv.

Representant för regionernas kunskapsstyrning berättade om en kartläggning som genomfördes 2023 om hur långt regionerna kommit med införande om Snomed CT. Länk till kartläggningen:

---

³ Projekt BP26. <https://vardgivarguiden.se/utveckling/projekt/om-de-nya-journalsystemen-och-it-stod/nytt-specialsystem-for-forlossning-och-modravard/>

<https://kunskapsstyrningvard.se/download/18.7b10f3a91926b3909e7d04/1728386976196/Kartlaggning-anvandning-Snomed-CT-1.0.pdf>

Avslutning

Socialstyrelsen vill tacka alla som deltog i mötet, bidrog med synpunkter och delade med sig av regionala exempel! Vi kommer återkoppla vartefter om det arbete vi påbörjat för att svara upp mot uttryckta behov.